

STĀSTS:	BITES SODS PAR MELIEM
VALSTS:	Latvija
VECUMS:	9-12
MATERIĀLI:	Tāfele Pildspalvas Baltas papīra lapas
MĀCĪBU MĒRĶI	- Noskaidrojiet melu jēdzienu, lai kritiski domājot, bērni pārskatītu viņu pašu ikdienas dzīvi. - Izveidojiet stāstu un mīklu, lai stimulētu un rosinātu radošo un abstrakto domāšanu.
METODES:	Sokrāta dialoga metodes Mīklu izdomāšana-(<i>un minēšana</i>) Radošā rakstīšana
AUTORI:	Mazā filozofija

STĀSTS

BITES SODS PAR MELIEM

Rudzātu pagasta dravnieki to parādību, ka bites ņem medu no sarkanā āboliņa, vijgriezēm un dzeltenā dedestiņa, izskaidro šādi: kad Dievs bija radījis zemi un kukaiņus, tad viņš teicis bitei, lai tā ejot un palūkojot, kura puķe visvairāk medu dodot. Bite aizskrējusi – visas puķes aplūkojusi. Izrādījies, ka sarkanais āboliņš, vijgriezis un dzeltenais dedestiņš dodot visvairāk medu.

Bite pārnākusi mājās. Dievs prasījis, kuras puķes dodot vislabāko medu. Bite atbildējusi, ka visas puķes dodot, izņemot jau iepriekš minētās. Tā bite apmelojusies, gribējusi noslēpt visienesīgākos ziedus. Bet Dievs labāk zinājis un kā sodu par melošanu bitei aizliedzis ņemt medu no sarkanā āboliņa, vijgriezēm un dzeltenā dedestiņa.

SEMINĀRS “SOLI PA SOLIM”**Jautājums pārdomām pašrefleksijai saistībā ar stāstu:**

- Kāpēc bite meloja?
- Kāpēc Dievs jautāja bitei kaut ko tādu, ko viņš jau zināja?
- Vai viņš biti pārbaudīja?
- Vai cilvēki tevi dažreiz pārbauda (skolotāji/vecāki/draugi)?
- Vai jūs dažreiz pārbaudāt cilvēkus? Kādā veidā? Kāpēc?
- Kā mēs saucam cilvēkus, kuri melo?
- Vai jūs kādreiz esat melojis?
- Vai tas padara jūs par meli?
- Vai jūs saņēmt sodu par melošanu?
- Vai tas bija taisnīgs/pelnīts sods?
- Vai visos gadījumos meli ir vienādi?
- Vai jūs esat dzirdējuši izteicienu “balti meli”?
- Ko šāds izteiciens nozīmē?
- Vai melus var nosaukt par labiem/attaisnojamiem? Kādā gadījumā?
- Vai melus varētu piedot? Kad?

Radošs uzdevums:

- Uzrakstiet stāstu ar atšķirīgām beigām.

Iedomājieties, ka esat Dievs. Kādas ir Dieva īpašības - sarīkojiet prāta vētru ar visu klasi un uzrakstiet tās uz tāfeles:

Spēju piemērs: spēj radīt, zina visu, var paredzēt nākotni....

Rakstura īpašību piemērs: laipns, piedodošs, taisnīgs...

Kāds viņš varētu izskatīties (piemēram): gara balta bārda, balts garš tērps, brūnas acis...

Piezīme: tas ir tikai kristīgā Dieva parasto īpašību piemērs. Jūs varat izvēlēties kopā ar bērniem raksturot dievu vai dievieti no savas valsts mitoloģijas, un apraksts būtu pilnīgi atšķirīgs (piemēram, grieķu dievs Hadess vai slāvu dieviete Morana).

Ar šo uzdevumu motivējiet bērnus iesaistīties lomā spēlē – iejusties Dieva lomā, kuru viņi izvēlējās aprakstīt.

No jūsu aprakstītā Dieva viedokļa izdomājiet, kā viņš/viņa reaģēs:

Vai viņš/viņa uzdotu bitei pārbaudījumu?

Vai viņš/viņa sodītu biti?

Kāpēc?

Kādā veidā?

Kad bērni ir aprakstījuši dievu/dievieti un viņiem ir radies priekšstats par to, viņu uzdevums ir uzrakstīt atšķirīgas stāsta beigas. Rakstot atšķirīgu stāsta nobeigumu, izvēlieties, no kuras personas viedokļa vēlaties to uzrakstīt (pirmajā vai trešajā personā), un pielāgojiet visu stāstu šim rakstīšanas stilam.

Holistiska uzdevuma/piecejas piemērs, kas saistīts ar stāstu:

Tā kā daudzi cilvēki nezina, kuri ziedi dod vislabāko medu, padariet stāstu vēl sarežģītāku un izveidojiet mīklu par šo stāstu.

1. SĀCIET AR ATBILDI.

Lai izveidotu mīklu, sāciet ar atbildi, lai ap to izveidotu jautājumu. Izvēlieties vienu stāstā minētu ziedu.

2. SARĪKOJDIET SPONTĀNU DISKUSIJU (PRĀTA VĒTRU) PAR PIEDĀVĀTO IDEJU VAI TĀS RISINĀJUMU.

Sāciet prāta vētru, uzrakstot mentālo karti, kurā aprakstīts jūsu zieds no dažādiem viedokļiem:

- Ārējais izskats (īpašības vārdi) - garš, tievs, rozā krokots zieds...
- Kādā nolūkā mēs to izmantojam - medus iegūšanai, astmas izārstēšanai, ādas dziedēšanai...
- Kur tas aug - laukos, pļavās, mežos, zem varavīksnes...
- Ko tas simbolizē - Dānijas nacionālā puķe, veiksmes simbols
- Kā to izjūt ar maņām - smaržo pēc pavasara, vējam pūšot, dzirdamas “š-š-š”skaņas, pataustot lapas ir gludas,
- Īpašs raksturojums -. sarkanā āboliņa ziedi un lapas ir ēdamas, tās var samalt miltos,
- Darbības vārdi - smaržo, nes veiksmi, skaisti zied...

3. STILA IZVĒLE

Kad esat izpētījuši stāsta tēmu, izlemiet, kādu stilu vēlaties izmantot īsā/garā dzejolī/stāstā, ar atskaņām/prozā, tikai vienā jautājumā vai varbūt stāstā ar atskaņām. Atskaņas ļoti bieži tiek izmantotas, sastādot mīklu, ņemot vērā faktu, ka mīklas ir radušās no mutvārdu literatūras, un tās bija vieglāk atcerēties, izmantojot ieviesto ritmu. Bērniem arī ļoti patīk dzejoļi ar atskaņām, jo tās palīdz viņiem iegaumēt tekstu un koncentrēties uz vārdu nozīmi. Tāpēc mūsu piemērā mēs izmantosim īsu dzejoli ar atskaņām.

4. SPĒLĒŠANĀS, IZMANTOJOT DOMU KARTI / IDEJU ZIRNEKLI

Apsveriet visus faktus, ko esat ierakstījis domu kartē / ideju zirneklī, tagad izvēlieties pašus interesantākos, kurus vēlaties izmantot, piemēram: ēdamās lapas un ziedi, nes veiksmi, aug pļavā un zem varavīksnes....

Sāciet ar vienkāršiem jautājumiem/uzdevumiem un pārejiet pie sarežģītākiem.

- a) Aprakstiet ziedu, izmantojot īpašības vārdus, kurus mēs ierakstījām savā domu kartē / ideju zirneklī.

Garš, tievs ar rozā ziedu.

- b) Kādā nolūkā mēs to izmantojam?

Lai iegūtu medu vai miltus.

Apvienojiet šīs atbildes, un jums jau būs vienkārša mīkla. Kad jūsu priekšā ir domu karte / ideju zirneklis, meklējiet vārdus, kuri jau veido atskaņas.

Bet jums jābūt pārliecinātam, ka tas attiecas tikai uz jūsu konkrēto ziedu, jo atbilde uz šo mīklu varētu būt tāda pati kā uz kādu citu ziedu. Tāpēc mums jābūt precīzākiem un jāatgriežas pie savas domu kartes / ideju zīrnēkļa un, ja nepieciešams, jāuzdod daži papildu jautājumi.

c) Kādas tai ir sevišķas īpašības?

Laime atnāks, ja atradīsiet ziedu pļavā.

d) Kādēļ?

Lai iegūtu labāku ritmiku, atbildes var stilizēt:

Tas ir garš un tievs, to redz ar rozā ziediem,

Ja gribēsiet, tas miltus vai medu jums iedos.

Laime atnāks, ja izdosies atrast to pļavā,

Vai zem varavīksnes, kur ēnas nav.

Mīklu sastādīšana attīsta mūsu radošo domāšanu. Veicot pastāvošo jēdzienu izpēti, mēs noskaidrojam problēmu ap tās nozīmi, kad mēs to apšaubām. Caur subjekta holistisku (visaptverošu) uztveri mums rodas iespēja to piedzīvot citādā veidā. Turklāt mums jānoskaidro, kādas īpašības ir specifiskas/unikālas katrai lietai.